

Door: [Ruby Nefkens](#) op 5 maart 2015

UPDATE VOLGRECHT

Het volgrecht blijft in ontwikkeling. In 2013 organiseerden wij al een speciale Client Class over het volgrecht, beeldrecht en mededingingsrecht. Vanaf dat moment verzorgen wij updates over deze onderwerpen. Met deze nieuwe update informeren wij u graag over de uitkomst van een procedure tussen Pictoright en een professionele kunsthandelaar. Die uitspraak geeft antwoorden op vragen rond het volgrecht, maar laat ook nog een aantal prangende vragen onbeantwoord.

Volgrecht is geen brengrecht, maar een haalrecht

De rechtbank Gelderland heeft vorig jaar in een zaak tussen Pictoright en een professionele kunsthandelaar geoordeeld dat een kunsthandelaar die een volgrechtplichtige transactie heeft verricht, niet uit eigen beweging de volgrechtvergoeding hoeft te voldoen. Het volgrecht is dus geen brengrecht.

Hoewel deze uitspraak enige duidelijkheid geeft over de procedures rondom het volgrecht, laat deze nog een aantal prangende vragen onbeantwoord.

Zo is het in de praktijk niet duidelijk hoelang een kunsthandelaar volgrechtvergoedingen moet bewaren. Het kan namelijk lang duren voordat een claim van een kunstenaar (of zijn erfgenamen), hierna 'rechthebbende', wordt ontvangen. Het recht op vergoeding vervalt:

- 5 jaar nadat de rechthebbende zowel met de opeisbaarheid van de vergoeding als met de tot de betaling van de vergoeding verplichte persoon bekend is geworden.

In elk geval verjaart het recht op vergoeding 20 jaar nadat de vergoeding opeisbaar is geworden. Het volgrecht duurt bovendien niet eeuwig, maar is gekoppeld aan de duur van het auteursrecht, te weten tot 70 jaar na de dood van de maker.

De rechthebbende kan echter maar gedurende 3 jaar, na het tijdstip waarop de vergoeding opeisbaar is geworden, alle inlichtingen verlangen die noodzakelijk zijn om de betaling van de vergoeding veilig te stellen. De vergoeding is opeisbaar vanaf het tijdstip dat de koopprijs van het origineel van het kunstwerk opeisbaar is, doch uiterlijk vanaf drie maanden na het tot stand komen van de koopovereenkomst. De vraag is dus hoe de rechthebbende de vordering tot vergoeding nog kan instellen, als hij geen inlichtingen meer kan vragen.

Inlichtingenverzoek Pictoright

Een kunstenaar kan zijn rechten in beheer geven aan een derde. Pictoright is een collectieve beheerorganisatie die het volgrecht int voor veel kunstenaars. In de hiervoor genoemde rechterlijke uitspraak is geoordeeld dat kunsthandelaren verplicht zijn aan Pictoright inlichtingen te verstrekken indien Pictoright een aanwijzing heeft dat er een volgrechtplichtige transactie heeft plaatsgevonden. Pictoright moet de vraag om inlichtingen binnen 3 jaar na het opeisbaar worden van de vordering instellen. Niet vereist is dat Pictoright precies weet om welke kunstenaar het gaat en wat de naam is van het doorverkochte schilderij. Voldoende is bijvoorbeeld dat een schilderij uit de (online) catalogus van een kunstenaar is verdwenen.

Het door Pictoright aan kunsthandelaren sturen van een opgaveformulier, is naar de mening van de rechtbank echter een geoorloofde en adequate manier om deze inlichtingen te verkrijgen. Als de kunsthandelaar volgrechtplichtige transacties heeft verricht, kan het volgens de rechtbank van de kunsthandelaar geveerd worden

- om op de website van Pictoright te controleren of de maker van het verkochte werk is aangesloten bij Pictoright. Pictoright hoeft dus niet een lijst van de bij haar aangesloten kunstenaars mee te sturen met het opgaveformulier.

Contractuele afwijking betalingsplichtige volgrecht

- Het Europese Hof van Justitie heeft onlangs de vraag beantwoord of het mogelijk is om in een contractuele afspraak de uiteindelijke kosten van het volgrecht neer te leggen bij een ander dan de professionele kunsthandelaar. In veel gevallen wordt de volgrechtvergoeding immers in rekening gebracht bij de koper van het kunstwerk. Het Europees Hof heeft geoordeeld dat dat mogelijk is, zolang de kunsthandelaar maar degene blijft die vergoedingsplichtig is ten opzichte van de rechthebbende.

Aanpassingen volgrecht?

- Pictoright heeft in samenwerking met BBK, FNV Kiem en het Platform Makers bij de ministeries van Justitie en Veiligheid en Onderwijs, Cultuur en Wetenschap de moeizame gang van zaken rondom de inning van het volgrecht aan de orde gesteld. Zij stelde voor dat het volgrecht alleen zou mogen worden geïnd door bepaalde erkende organisaties. Ook is voorgesteld om het drempelbedrag van € 3.000,- te verlagen, zodat ook kunstenaars van werken met een lagere waarde recht hebben op een volgrechtvergoeding. De lobby heeft nog niet geleid tot de gewenste veranderingen.

Nieuwe brochure rijksoverheid

- Het Ministerie van Veiligheid en Justitie heeft in januari 2015 een brochure over het volgrecht gepubliceerd met daarin een uiteenzetting van de belangrijkste regels en uitzonderingen.

Conclusie

- Over het volgrecht en de toepassing ervan is het laatste woord nog niet gezegd. Wij houden de ontwikkelingen graag voor u in de gaten.

- Heeft u vragen over deze update, het volgrecht of andere juridische onderwerpen? Neem dan gerust per e-mail of telefoon contact met ons op. Wij helpen u graag verder.

Met vriendelijke groet,

Ruby Nefkens, nefkens@vandersteenhoven.nl
+31 (0)6 43368063

- Aan de samenstelling en inhoud van dit artikel is de meeste zorg besteed. Ruby Nefkens en Van der Steenhoven advocaten aanvaarden geen verantwoordelijkheid ten aanzien van op basis van dit artikel genomen beslissingen, tenzij zij vooraf in concrete gevallen zijn geraadpleegd.

Van der Steenhoven advocaten N.V.
Herengracht 582-584, 1017CJ Amsterdam
Tel +31(0)206077979, www.vandersteenhoven.nl

